

Русия и България

СЪВМЕСТНО ИЗДАНИЕ
С РОССИЙСКАЯ ГАЗЕТА

РОССИЙСКАЯ
ГАЗЕТА

ДУМА

Действащи лица

Шефът на "Ехото на Москва" Алексей Венедиктов смята, че основното е радиото, другото е видимост

СТР. 06

СНИМКА: АРКАДИЙ КОЛЫБАЛОВ, "РИ"

Стари приятели, нови хоризонти

ЧЕТВЪРТЪК, 24 НОЕМВРИ, 2011

В рамките на проекта Russia Beyond the Headlines

TOUCH Russia

(на английски език)

Безплатно
в APPStore

Ново приложение за айПад

СВАЛЕТЕ ГО ДНЕС

Целият списък Остана съвсем малко време до изборите за Дума-та

Те претендират за места в парламента

Министерството на правосъдието на Русия регистрира седем партии, които имат право да издигнат свои кандидати.

ВЛАДИМИР БАБКИН
РУСИЯ И БЪЛГАРИЯ

„ЕДИННА РУСИЯ”. Партия на властта в стил модерн

Партията е създадена на 1 декември 2001 г. под името "Единство и отечество" – Единна Русия. Тя обединява около 2 млн. души. Политическите опоненти я упрекуват в използване на административни ресурси в предизборната кампания. На парламентарните избори през 2007 г. тя набра 64.30 % от гласовете и зае 315 места в Държавната Дума (от 450). Лидер на партията е Дмитрий Медведев, президент на Русия.

„КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ НА РУСКАТА ФЕДЕРАЦИЯ”.

Back to USSR

Учредителният пленум на партията се провежда през февруари 1993 г. след тригодишна забрана върху дейността на комунистите в Русия. Тази политическа организация се смята за правоприменник на КПСС и изповядва същата идеология. Тя наброява около 550 хиляди души и представлява основната опозиция в страната. Опира се предимно на хора, изпитващи носталгия по СССР. На изборите през 2007 г. събра 11.57% от гласовете и е представена в Думата от 57 депутати. Лидер на партията е Геннадий Зюганов. Той започва партийната си кариера в средата на 1960-те, работил е в ЦК на КПСС.

„ЛИБЕРАЛНО-ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТИЯ НА РУСИЯ”.

Най-старата опозиция

Тя е правоприменник на еднотименната партия в СССР, създадена е през март 1990 г. и по онова време е единствената формална опозиция на КПСС. Либерал-демократите отричат комунистическата идеология, но смятат, че личната свобода на гражданите и техните интереси трябва да бъдат подчинени на интересите на държавата и обществото като цяло. В риториката на идеолозите преобладават националистични нотки. По резултати от изборите през 2007 г. тя печели 40 места в Думата (8.4 на сто от гласовете). Лидер на партията е Владимир Жириновски. Преди да влезе в политиката, той заема различни длъжности в държавни учреждения.

„СПРАВЕДЛИВА РУСИЯ”. „Левият крак” на двупартийната система

Създаването на партията е през октомври 2006 г. Тя представлява обединение на няколко левоцентристки и патриотични организации. Идеята на това сливане принадлежи на администрацията на президента на Русия, като с това се цели сформирани на двупартийна система. През 2010 г. партията сключва спазумение с "Единна Русия". Скоро обаче СР минава в опозиция. СР е представена в Думата от 38 депутати (7.74% от гласовете на вота през 2007 г.). Лидер е Сергей Миронов, бивш председател на Съвета на федерациите.

ПРОДОЛЖЕНИЕ НА СТР. 2

Почетна дъска Кои влизат в елита? Главните постижения на 2010-2011 г.

10-те най-авторитетни деятели на науката в Русия

Ако попитаме един обикновен руски гражданин какво важно се е случило за последната една година, то най-вероятно той ще разкаже за събитията в собствения си живот и живота на семейството си, е, някой вероятно може да спомене и "голямата" политика с Путин и Медведев. За същата тази година обаче Русия се завърна с големи проекти за космоса, бяха заснети такива забележителни филми като "Фауст" и "Шапито-шоу", беше проведена масова чистка сред московските армейски генерали, интернет-движението "Общество на сините кофички" (на руски "Общество синих ведерок") успя да постигне уволнението на редица омразни бюрократи, селското стопанство показва силен ръст на фона на насищането на отрасъла с пари, учителите настояха на доразвиване на образователния стандарт за средните училища... Т.е. най-дълбоките и важни промени все пак стават

не толкова в кръга на управляващия елит, колкото в обществото, икономиката, науката и културата. Те обаче едва ли биха станали възможни без дейното участие на енергични и честни хора.

Ние започваме да публикуваме ежегодното изследване на списание "Руски репортер" на професионални репутации – "Най-авторитетните хора на Русия" – и с гордост за страната ни представяме 100 видни личности в 10 професионални групи, чиито постижения в периода от септември 2010 до септември 2011 г. са оставили най-голяма следа в историята. Това е истинският руски елит, на който можем да се доверим и чиито имена трябва да знаем. Това са хора, които въпреки всичко вършат работата си и на които до голяма степен се опира страната ни. Те, техниче честни думи и мъжествени постъпки са главната руска политическа надежда. **И така, за какви дела ги отличаваме?**

За пускането на космическата обсерватория „Радиоастрон”

НИКОЛАЙ КАРДАШОВ – астрофизик, академик на РАН, директор на Астрокосмическия център на ФИАН

ПРОДЪЛЖЕНИЕ НА СТР. 4

Кардашев работи над проекта "Радиоастрон" още от седемдесетте години, но едва сега успява да го пусне. Основната идея е наблюдение на небесни обекти с помощта на единна мрежа от наземни и космически радиотелескопи. Това позволява да се изучават най-сложни явления.

Сред потенциалните открития, които може да бъдат направени с помощта на "Радиоастрон", е търсене на т.нар. къртичини – вид тунели, които позволяват да се влезе в други вселени.

Тази изключителна сериозна астрофизика, с която се занимава Кардашев, често граничи с напълно фантастични сюжети: например на него принадлежи класификацията на извънземните цивилизации, които могат да съществуват в космоса.

Може ли една цигара? Очаква се скоро в руските будки за цигари да се появят "БТ" и "Inter"

"Родопи" се завръщат в Русия

Българските цигари, които много пушачи помнят още от съветските времена, се завръщат в Русия. ВТБ Капитал се готви да завладее пазара на тютюневи изделия.

ИВАН ИВАНОВ
"ИЗВЕСТИЯ"

Наскоро българската агенция за приватизация и следприватизационен контрол в качеството си на продавач прехвърли на базираната в Австрия "БТ Инвест" (представляваща интересите на "ВТБ Капитал") 5 881 380 акции, което се равнява на 79,83% от капитала на "Булгартабак холдинг". И ето че в Роспатент вече са подадени 23 заявки за регистрация на търговски марки и названия. Освен предизвикващите носталгия у гражданите от бившия СССР "Родопи" и "БТ" в пакета заявки присъстват марки, известни по-скоро само на честите посетители на българските курорти – Inter, Seven hills, New Line, Femina, Prestige и други. Представителят на "ВТБ Капитал" твърди, че стратегията на компанията е насочена към разширяване на бизнеса и

Капка никотин убива кон, но осъзнаването на тази истина не влияе на броя на пушачите

стъпване на нови пазари, включително в Централна и Източна Европа. "Булгартабак" владее 34% от българския пазар на тютюневи изделия. През 2010 г. компанията е с приходи в размер на 30,6 милиона долара, като чистата печалба възлиза на 4,2 милиона долара.

Експертите са изключително скептично настроени относно перспективите за завръщането на българските цигари в Русия, където пазарът отдавна е поделен между трима транснационални играчи. По данни на компанията за маркетингови проучвания Nielsen об-

щият дял на Japan Tobacco, Philip Morris и British American Tobacco през 2010 г. се равнява на 87% в цифрово изражение и на 82,5% – в натурално. Участниците на пазара смятат, че продукцията на "Булгартабак" ще може да се продава в Русия в средния и в ниския ценови

сегмент, тоест за около 20-30 рубли (1-1,5 лева) за пакет. По съветско време всичко беше различно. "БТ" бяха едни от най-скъпите на пазара – 40 копейки, по-скъпи бяха само "Космос". Българската "Стюардеса" струваше 35 копейки, припомня си председателят на асоциация "Табакпром" Вадим Желнин. До голяма степен успехът на българските цигари се обясняваше с дефицита в СССР на мощности за производство на цигари с филтър. Делът на който се падаше на България, достигаше до 40%. "Сега пазарът е много конкурентен и наситен, представени са повече от 1000 марки цигари във всички ценови сегменти", обобщава Желнин. Ако "Родопи" и "БТ" се появят на пазара, това ще бъде втори опит на "Булгартабак" да се завърне на руския пазар след разпадането на СССР. В началото на новия век Подолската и Белгородската цигарени фабрики произвеждаха по лиценз в малки обеми "Родопи", "Стюардеса", "БТ" и "M&M". Но продажбите бяха нищожни и лицензите бяха анулирани.

Те претендират за места в парламента

ПРОДЪЛЖЕНИЕ. НАЧАЛО НА СТР. 1

"ЯБЛОКО". Демократичната опозиция

Формално партията е регистрирана през 2002 г., но от 1993 г. организацията съществува като избирателен блок. Нейните цели са социално ориентирана пазарна икономика, неприкосновеност на частната собственост, конкуренция в политиката и икономиката, укрепване на демократичните институции, контрол на гражданите върху властта. В настоящия момент тя се състои от няколко фракции, които по същността си са правозащитни движения, и си сътрудничи активно с екологични, профсъюзни, културни и други обществени организации. От 2003 г. партията не е представена в Думата.

Лидер на партията е Сергей Митрохин. По време на перестройката той е членувал в неформални младежки движения. Известен е като активен борец за съхраняване на историческите сгради в Москва.

"ПАТРИОТИТЕ НА РУСИЯ". Вляво от центъра

Партията е създадена през 2005 г. чрез сливане на няколко умерено леви и патриотични политически организации. "Патриотите на Русия" призовават "към обединение на всички опозиционни сили на страната на базата на патриотизма, основавайки се на социалистически, социалдемократически и центристски възгледи."

На миналите избори тя набра по-малко от 1% от гласовете и не влезе в Думата. Лидер на партията е Геннадий Семигин. До началото на политическата си кариера е бил активен бизнесмен.

"ПРАВОЕ ДЕЛО". По пътя към Европейския съюз

Тази дяснолиберална партия е създадена през 2008 г., когато се обединяват няколко политически организации, изповядващи сходна идеология. "Като своя опора партията вижда самостоятелни свободни граждани, отказали се от патерналистичен възглед върху държавата", твърдят нейните идеолози.

Преди началото на предизборната кампания през 2011 г. "Правое дело" е оглавена от милиардера Михаил Прохоров. В резултат на конфликт едновременно са проведени два пленума, един от които сваля Прохоров от поста, а на другия той заявява за излизането си от партията. В настоящата Дума "Правое дело" не е представена. Лидер е Андрей Дунаев. През 1997-2001 г. служи във ФСБ, завършва службата в чин на старши криминален следовател. В случай на провал на изборите Дунаев обещава да напусне поста на неин ръководител.

Иновации В света няма аналог

на този руски апарат

Мобилният телефон е... и личен лекар

Руски учен изобрети дозиметър за радиация, предназначен за интегриране с мобилни телекомуникационни устройства.

АЛЕКСАНДРА БАЗДЕНКОВА
РУСИЯ И БЪЛГАРИЯ

За изобретението ми разказа неговият автор Владимир Елин.

Как се появи идеята за създаването на устройството «ДО-РА»?

Над нея се замислих след събитията във Фукушима. Самото название ДО-РА се роди от съчетанието на първите две

букви на думите: дозиметър-радиометър.

Каква е ролята на Сколково за реализацията на проекта?

След като проектът премина предварителната проверка, аз получих решение на комисията за съответствието му на изискванията на Сколково. Станах участник в иновационния процес в Русия и получих уникални социални придобивки.

Как работи устройството?

В ДО-РА са заложили четири режима. 1. Режим на радиоме-

СНИМКА ОТ ОТКРИТИ ИЗТОЧНИЦИ

тричен контрол: на мониторите на мобилните телефони се изобразява радиационният фон на района. 2. Режим на дозиметричен контрол: устройството показва получената доза облъчване на собственика. Също така ДО-РА информира своя притежател в случай че той е натрупал повече от пределно допустимата доза радиация. 3.

Режим „Карта“: на екрана на смартфона в реално време се показва нивото на радиоактивната обстановка. 4. Режим "Личен кабинет" – тук може да се получава оперативна информация за възможните рискове за организма. Тази информация може да бъде достъпна от всяка точка на света за собственика на апарата.

Доболните са повече

55% от жителите на руските градове са напълно или в по-голямата си част просто доволни от качеството на градската среда. Това са данни, цитирани от Центъра за стратегически изследвания. Като най-благоприятни за живот са посочени Кемерово, Тюмен и Набережни Челни, а най-неблагоприятни – Саратов и Владивосток. Но само 37% от жителите са съгласни с това, че местните власти правят много за благополучието на гражданите си. В същото време обитателите на градовете не се опитват самостоятелно да се организират за решаване на проблемите: само 17% от анкетиранияте смятат, че жителите са способни сами да променят нещо.

Уважаемие граждани Российской Федерации!

4 декември 2011 г. **проводятся выборы депутата Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации.**

В голосовании смогут принять участие все граждане России, достигшие на день голосования 18-летнего возраста, проживающие или временно находящиеся на территории Болгарии. Для внесения в список избирателей Вам необходим российский загранпаспорт либо заменяющий его документ.

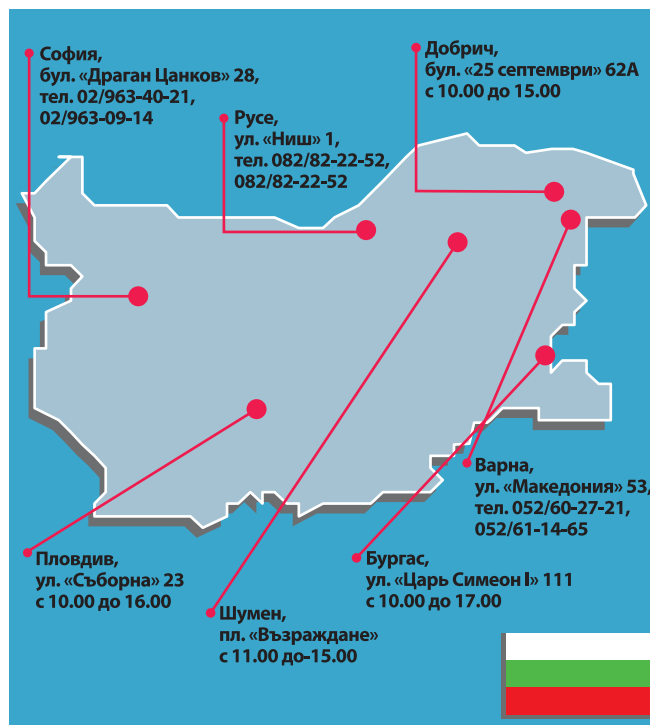
4 декабря с.г. с 08.00 до 20.00 на территории Болгарии будут открыты избирательные участки в **Софии** – в клубе Посо-

льства России (бул. «Драган Цанков» 28, тел. 02/963-40-21, 02/963-09-14), **Варне** – в Генеральном консульстве России (ул. «Македония» 53, тел. 052/60-27-21 и 052/61-14-65) и **Русе** – в Генеральном консульстве России (ул. «Ниш» 1, тел. 082/82-22-52 и 082/82-22-52), а с 10.00 до 17.00 будет проведено выездное голосование в **Бургасе** в офисе Почетного консула России (ул. «Царь Симеон I» 111).

Избиратели, которые не могут по уважительным причинам лично прибыть в помещения для голосования в Софии, Варне и Русе, могут обратиться по указанным телефонам с за-

явлением о вызове членов Участковых избирательных комиссий для проведения голосования на дом. Такие заявления принимаются до 14.00 4 декабря с.г.

26 ноября с.г. для граждан России, проживающих в удаленных от Посольства и Генеральных консульств населенных пунктах, организуется досрочное выездное голосование по следующим адресам: **Добрич**, бул. «25 септември» 62А с 10.00 до 15.00; **Пловдив**, ул. «Съборна» 23 с 10.00 до 16.00; **Шумен**, пл. «Възраждане» с 11.00 до 15.00. **Приглашаем граждан РФ принять участие в выборах!**

Търсим отговор Ще имат ли сериозни последици протестните действия в САЩ и в Стария свят?

Що за призрак броди из Европа

В 82 страни по света се провеждат протестни акции под наслов "Окупирай Уолстрийт". В Лондон тълпата активисти пееше в Хайд парк "Интернационала", в Рим замеряха с камъни и палеха полицейските коли. "Светът удря за глобални промени. Ние правим всичко възможно да разширим нашите редици", заявяват активистите на движението. От всички европейски политици най-добър усет в улавянето на назряващите настроения показва председателя на Еврокомисията Жозе Мануел Барозо. В края на септември, в своята традиционна реч за текущото състояние на ЕС, той съобщи за „чукация на вратата“ ганък върху финансовите трансакции. Сега е в ход старателна разработка на законопроект. Засега идеите на участниците в акцията "Окупирай Уолстрийт" по същество не са получили сериозна оценка от американските политици. С какво протестите заплашват САЩ? Ще затихнат ли те в Европа? И въобще доколко е сериозно всичко това?

СНИМКА: REUTERS/VOSTOCK-PHOTO

ДОСЛОВНО

Интернет зове на бунт

Владимир
Путин

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РУСИЯ

До масови протести води пренебрежението на властите към въпросите на социалната политика. За да не се случва това, руснаците трябва да "чувстват със своя бюджет, със своя жоб, със своето здраве, с образованието на техните деца, че в страната нещо се променя към по-добро."

Хуан
Сомавия

ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР НА МОТ

Участниците в продължаващите по цял свят демонстрации говорят за едно и също: за безработицата и за неравенството на доходите. Дори повече: милиони хора имат работа, но тяхното достойнство като работници не се почита, та те са лишени от необходимите права, от социална защита и от възможността да изкажат своето мнение. Демонстрации на протест под трудови лозунзи вече протечеха в 25 страни по света. Възможно е ситуацията да се влоши още повече, ние сме на прага на глобална рецесия, която може да продължи цяло десетилетие. Ако останем глухи към очакванията на хората, които искат да имат възможността да се трудят достойно, то социалните и политическите последици могат да бъдат катастрофални. Лидерите на Г-20 трябва да мислят на първо място за това, как да чуят своите граждани и да отговорят на растящото недоволство на хората по целия свят."

Алексей
Макаркин

ЦЕНТЪР ЗА ПОЛИТИЧЕСКИ ТЕХНОЛОГИИ

Масовите улични вълнения, провокирани от хора, дошли от "черна" Африка, а също така от Пакистан, които се случиха в редица британски градове – това е стихийно митингуване. Даже представителите на най-ниските социални слоеве вече имат от най-евтини компютри, а тези, които нямат, могат да ползват у приятели. Затова интернет и социалните мрежи и в този случай са явяват онова комуникационно звено, което позволи на имигрантите да организират стихийни митинги, прераснали в погроми. Същото бе и през 2006 г. Във Франция, когато вълненията започнаха от работническите покрайнини на Париж, които се обитават предимно от хора с арабско потекло. Онези вълнения приключиха бързо и изглежда, че Великобритания я чака аналогичен сценарий."

МНЕНИЕ "ЗА"

Либералната идея навлезе в глуха улица

СНИМКА: PHOTO PRESS

НАТАЛИЯ НАРОЧИНСКА
ИСТОРИК

Аз съм живяла в Ню Йорк и познавам американския живот не от слухове. Убедена съм, че тази едновременност и масовост на протестните действия, започнали от Уолстрийт и разпространили се в Европа,

са симптоматични. А у нас тези, за които казват "с жиру бесятся" (капризничат от пренаситеност), не са прави – протестите са израз на това колко са болни западните общества. И са свидетелство, че съвременните демократични институции са престанали да регулират ключови взаимоотношения както между основни групи от населението, така и между сектори на икономиката. Този протест, който се изля на улицата, говори за това, че хората са престанали да осъзнават своето място в обществото и държавата. Погледнете, масовите протести против едни или други правителствени реформи не се взимат под внимание. А цялата

икономика – това са банки, банки и още веднъж банки. Обикновеният човек, бил той на Запад или у нас, след като чуе размислите за кризата, ще реши: това е разговор за нещо, което е чуждо за мен – рейтинги, проценти, рекапитализация. Ако предприемачеството не носи отговорност за развитието и модернизацията на отрасъла, в който работи, а се ръководи само от принципа "ще донесе ли печалба или не?"; това е задънена улица за всяко общество. Вследствие хората престават да усещат демократичните институции като защита. Това не е просто икономическа или финансова криза, това е криза на

западния социум. Либералната идея, която през целия минал век се съревноваваше със социалистическата, след краха на последната започна да навлиза в глуха улица. В днешна Европа рационализмът и материализмът задушиха всичко останало, микрочипът измести Кант и Хегел, а хората са объркани. Затова протестите, които започнаха от Уолстрийт, аз бих ги квалифицирала като гражданска реакция. Реакция на общество, което все повече се атомизира и престава да разбира как самото функционира. Днес хората в цял свят, както и у нас, изпитват носталгия по социалната защитеност. Вярно,

за нашата социална защитеност в миналото се налагаше да плащаме твърде висока цена. Затова, аз така мисля, не е възможно да се говори за завръщането към социализма, и въобще към каквито и да е "изми", аз съм против употребата на предишните термини. Но засега не съм готова да дам нови. Но в едно съм убедена: и светът, и Европа, и ние стоим пред изработването на нова идея за справедливост. Тя няма да бъде богоборческа, както социалистическата идея в течение на много векове, но ще обедини чувството за християнска солидарност на човека с ближния, с идеите за модернизация и свобода.

МНЕНИЕ "ПРОТИВ"

Всичко това са игри за големи момчета

СНИМКА: КОМЧЕРНАТ

БОРИС ДУБИН
СОЦИОЛОГ

Аз не вярвам в никакви нови революционни движения. Не вярвам и в това, че в действителност по улиците на Рим, Ню Йорк и други градове има признаци за нови революционни идеи. На мен ми се струва, че това е сливане на най-различни

движения, форми на солидарност, форми на противопоставяне. Но не мога да кажа, че всичко това е някакъв завой наляво. Противопоставянето на Уолстрийт не е противопоставяне на едно нещо, а на много неща. Не достигат програма, лидери, организация, за да има революционно движение, макар че ще видим как всичко ще се развива в бъдеще. В момента тези протести повече приличат на неосъзнато недоволство. Не изключвам, че в многообразните форми на недоволство, които сега се проявяват в много страни, има елемент на игра. По-специално анализаторите забелязаха, че в тези движения достатъчно голям

дъл заемат хора, които съвсем не са безимотни, по-скоро даже обратното: малко под средната и самата средна класа. Друг е въпросът, че очевидно тези групи са осъзнали изчерпването на социално-политическата система в развитите западни страни. Ако се приеме, че една от чертите на детското поведение е желанието "да пипне границата" и да види какво ще каже мама, то аз бих съпоставил случващото се в момента с нещо като игра за големи момчета. Това е напипване на границите на собствените възможности, някакъв характерен елемент на самопознание за западните страни в течение на XIX-XX и дори XXI век.

Що се отнася до "левичарството" на Русия, то тук аз бих употребил думата "мода", разбирайки, че това е тази част от "модата" (тук ще използваме тази терминология по отношение на социалните идеи и течения), която засега не слиза от модния "подиум". Модният процес, както би се изразил социологът, не е възприемаем. Тоест, левите идеи не са слезли от "подиума" за широка масова употреба. На самия "подиум" обаче се развива някакво действие. Имам предвид класическата схема в социологията за това, как идеите първоначално се зараждат в "кръжок", след това излизат на елитния "подиум", след това се озовават в "бути-

ка", а след това и в ЦУМ. В нашата ситуация новите идеи засега не са стигнали до ЦУМ. И пак ще ви обърна внимание, че днешните леви в Русия, не всички, но една значителна част – това не са бедни хора. Те са осигурени, много често от добри семейства. Някъде от 80-те години на миналия век изследователите са отбелязали това явление и в Европа. Днес модата на левичарството се "търкулна" и до Русия. И водещи тук бяха гласността и перестройката, отварянето на страната към големия свят, като стартираха и микросоциални процеси от такъв род като усвояване на леви идеи, ляво поведение, игра на левичарство.

10-те най-авторитетни учени в Русия

ПРОДЪЛЖЕНИЕ ОТ СТР. 1

За изучаването на древния човек

ОНИЖКА-РИА/ФОРБЕСЪС

→ **АНАТОЛИЙ ДЕРЕВЯНКО** – директор на Института по археология и етнография към Сибирското отделение на РАН, археолог, академик

Именно под негово ръководство се провеждат разкопките в Денисовата пещера в Алтай. Сред доисторическите оръдия миналата година там откриха костница от кутре на момиченце. Анализът на ДНК на тази костница доведе до сензация: преди десетки хиляди години са съществували не два, а три клона на човечеството – неандерталци, денисовци и homo sapiens. Днес е известно само едно място, където всичките разклонения са обитавали едновременно – района на Денисовската пещера. Деревянко работи не само върху пещерата, той ръководи десетки експедиции и научни проекти.

За синтеза на нови химически елементи

ОНИЖКА-ИТАР-ТАСС

→ **ЮРИ ОГАНЕСЯН** – физик, академик от РАН, научен ръководител на лабораторията за ядрени реакции "Флорорв"

Оганесян е смятан за един от най-вероятните кандидати за Нобелова награда, той вече няколко пъти е номиниран за нея. Ето, вече повече от половин век той се занимава със синтез и изследване на нови химически елементи, които не се срещат в таблицата на Менделеев. Оганесян упорито продължава да разширява таблицата на Менделеев. Не толкова отдавна той успя да получи елемент с периодичен номер 117, а през юни тази година Международният съюз по теоретична и приложна химия окончателно призна, че той е един от създателите на 114-и и 116-и елемент.

За борбата с бюрокрацията и корупцията в науката

→ **МИХАИЛ ГЕЛФАНД** – биофизик, зам.-директор по науката в Института по проблемите на предаването на информация при РАН

ОНИЖКА-РИА/ФОРБЕСЪС

Би било справедливо да се отбележи, че в тази тема за борбата за прогрес в организацията на науката е обхванат целия кръг от учени, които са независими както от академичната, така и от министерската бюрокрация. Независимо от това, че Борис Щерн, Михаил Гелфанд, Евгений Онишченко, Михаил Фейгелман, Сергей Попов и други прекрасно са се вписали в академичната система, те призовават за въвеждането на прозрачни принципи при финансирането на науката, като призовават за ясна научна експертиза на грантовете и на програ-

мите, предлагат нови форми за организиране на науката. Когато в залата се появява пищната коса на Гелфанд, чиновниците се дразнят като минимум, а максимумът е да изпаднат в паника. "Ние много не го обичаме, но много го уважаваме," заяви в разговор с нас един от функционерите в Министерството на образованието и науката.

За разобличаване на лъжеучените

ОНИЖКА-РИА/ФОРБЕСЪС

→ **ВЛАДИМИР ЗАХАРОВ** – физик, академик от РАН, завеждащ сектор по математическа физика във Физическия институт "Лебедев"

Винаги заема активна гражданска позиция, която понякога заплашва неговата научна кариера. Още през 1968 г. той подписва открито писмо против нахлуването в Чехословакия. Именно Захаров е инициатор за разглеждането на "делото Петрик" в Руската академия на науките, а след това настоява РАН да излезе с разобличение на изобретателя – мошеник. Тази година той предложи на президента Медведев да въведе нормативи, които да възпрепятстват лъжеучени и лъжеизобретатели да получават държавни субсидии. Захаров е учен със световно име и е с един от най-високите индекси на цитиране в страната.

За готовността да станеш руски учен

ОНИЖКА-РИА/ФОРБЕСЪС

→ **РОНАЛД ИНГЛХАРТ** – социолог, професор в Мичиганския университет, научен ръководител на лабораторията за сравнителни социални изследвания във филиала на ВШИ в Санкт Петербург

Инглхарт се счита за класик в световната социология. На широката публика е най-известен проектът на Инглхарт за изследване на ценностите – World Values Survey. Именно благодарение на него в пресата периодически се появяват заглавия от типа "Признаха руснаците за най-нещастната нация в света." В края на миналата година се случи нечуваното: Инглхарт фактически стана руски учен. Той получи длъжността научен ръководител в лабораторията на петербургския филиал на Висшата школа по икономика (ВШИ). Патриархът на социологията бе примамен в нашия ВУЗ до голяма степен с мегагрант от 140 милиона рубли (прибл. 7 млн. лв.), отпуснат от руското правителство.

За изучаването на Луната

→ **ИГОР МИТРОФАНОВ** – физик от РАН, завеждащ лабораторията по космическа гама спектроскопия в Института за космически изследвания

ОНИЖКА-РИА/ФОРБЕСЪС

През миналата година бяха получени окончателните данни за количеството вода на лунната повърхност, които бяха определени от устройството LEND, създаден в лабораторията на Митрофанов. Освен това Игор

Митрофанов отговаря за научната част на руската лунна експедиция "Луна-Ресурс" (стартиран за 2013 г.) – първата след прекъсване от 37 години.

За Нобелова награда през 2010 г.

→ **АНДРЕЙ ГЕЙМ и КОНСТАНТИН НОВОСЕЛОВ** – физици, професори в университета в Манчестър

Получават Нобелова награда за изобретяването на графена – нов материал, с който се свързва бъдещето на електрониката. Гейм и Новоселов отказаха да приемат "политическата" покана да работят в "Сколково" и се изказаха дос-

татъчно остро за организацията на науката в Русия и за новите инициативи на властите за "завръщането" на учените от чужбина. "Аз никога не представявам (никаква научна или академична структура – "РР"). Нормално е да не сте чували за мен... Популяризацията на науката трябва да бъде поставена на по-високо ниво, но най-голямата благодарност към учения е да му се даде възможност да работи така, както той желае."

За премията Киото за 2011 година

ОНИЖКА-ИТАР-ТАСС

→ **РАШИД СЮНЯЕВ** – астрофизик, академик от РАН, завеждащ отдела по астрофизика на високите енергии към Института за космически изследвания при РАН, изпълнителен директор на Института по астрофизика при обществото Макс Планк (Германия)

Рашид Сюняев е смятан за един от най-авторитетните астрофизици. Достатъчно е да се каже, че на космическия ефект на Сюняев – Зелдович са посветени стотици, ако не и хиляди трудове на учени от цял свят. Тази година на Сюняев бе присъдена

премията Киото за теорията на флукуациите на реликтовото космическо излъчване. Това е японска награда, създадена по модел на Нобеловата награда, която се връчва за постижения в науката, технологиите и културата. Смята се, че тези постижения ще са от полза за човечеството. Размерът на премията е 50 млн. йени (\$625 хил.).

За търсенето на безсмъртието

→ **ВЛАДИМИР СКУЛАЧОВ** – биохимик, академик от РАН, ръководител на проекта "Йоните на Скулачов"

През последните години Скулачов работи над препарат против стареенето. Миналата година проектът достигна до стадий клинически експерименти с хора: пациенти със синдром на сухо око приемаха капки за очи. Резултатът е положителен – зрението се подобрява. Сега се провеждат експерименти на пациенти с глаукома и катаракта. Освен това всички инвестиционни планове се

ОНИЖКА-РИА/ФОРБЕСЪС

запазват и вероятно към 2016 г. човечеството ще получи препарат против редица старчески болести.

ВЪПРОС&ОТГОВОР

„Разузнаването премахва заплахите“

ЕКСКЛУЗИВНО ИНТЕРВЮ С РЪКОВОДИТЕЛЯ НА НАЙ-СЕКРЕТНОТО
ВЕДОМСТВО НА РУСКАТА ФЕДЕРАЦИЯ

Началникът на Генералното разузнавателно управление на Генщоба генерал-полковник Александър Шляхтуров засегна изключително деликатни теми в ексклузивно интервю.

ЮРИЙ ГАВРИЛОВ
РУСИЯ И БЪЛГАРИЯ

Александър Василевич, в съветско време векторът на военното разузнаване беше насочен в посока блока на НАТО, когото смятахме за вероятен противник. Днес обстановката в света е променена. Кого сега смятате за врагове, и кого за съюзници?

Правилно отбелязахте, че по време на Студената война, при глобалното противопоставяне на Запада, широко се използват термините „противник“ или „вероятен противник“. Сега ние говорим за заплахи, които станаха по-разностранни и многовекторни. Както и, разбира се, за източниците на тези заплахи.

Отнасят ли се към тях терористите или ГРУ „воюва“ само с военни?

Именно терористичните и екстремистките организации представляват най-голяма опасност. Затова в нашата работа отделяме особено внимание на събирането на изпреварваща информация за планове и действията на тези групировки срещу Русия. Това е нужно за своевременното приемане на мерки, включително и от силов характер, които да неутрализират терористичните заплахи. Ако говорим конкретно, то, използвайки възможностите на разузнаването, ние контролираме обстановката в тези райони, от които може да бъде осъществено нападение срещу нашата страна или да бъдат организирани военни акции срещу Русия.

Много ли са тези райони? Грузия например отнася ли се към тях?

Добре е известно, че в Грузия не обичат много руските спецслужби. Последните са обвинявани в организирането на подривни действия срещу суверенната държава. Мога отговорно да заявя, че това абсолютно не съответства на действителността. В Тбилиси трябва да знаят, че в случай на подготовка на нови военни провокации срещу Русия и съюзниците ѝ в района, ГРУ своевременно ще информира за това военно-политическото ръководство на страната. Отговор ще последва незабавно.

Сега нека да разкажа за партньорството в работата на спецслужбите от различните страни. ГРУ участва в този процес и си сътрудничи с военното разузнаване на много страни. На срещи с колеги от чуждите спецслужби обменяме мнения и оценки на обстановката в света

Новото здание, в което се премести знаменитият „аквариум“

ДОСНЕ

Александър Шляхтуров

Александър Василевич Шляхтуров (роден на 10 февруари 1947 г.) е руски военачалник, генерал-полковник от въоръжените сили на Руската федерация, заместник началник на Генералния щаб на въоръжените сили на Русия. През април 2009 г. е назначен за началник на Главното разузнавателно управление на Генералния щаб (ГРУ). Преди това Шляхтуров е работил като първи заместник началник на същото управление, като е отговарял за въпросите на стратегическото разузнаване. Той е завършил Военно-дипломатическата академия и е служил във валутно-финансовия отдел на Министерството на външните работи.

Най-важните документи на ГРУ се насочват към президента на Руската федерация

и отделните райони. Имаме установено взаимодействие във военно-техническата и други области.

Подобно сътрудничество ни помага да съберем информация за попълване на нашите сведения. Също така по този начин е по-лесно да се представи позицията на ГРУ пред партньорите ни, откровено да обсъждаме въпроси, по които позициите на страните ни не съвпадат. Когато разузнавателните служби от различни страни се разбират добре помежду си, се намалява вероятността за недоразбиране на междудържавно ниво. Понякога дори се предотвратява изостряне на двустранните отношения.

Да си призная, че не съм и мислил, че ГРУ отделя толкова голямо внимание на чуждите партньори. Вицоизменили ли са сеи други функции на ГРУ?

И да, и не. Ние, разбира се, решаваме своите традиционни задачи, но успоредно с това активно се занимаваме и с нови области.

Сега се наблюдава нарастване на факторите на нестабилност и неопределеност, както и ръст на конфликтен потенциал в много райони. Усеща се влиянието на икономическите проблеми върху политиката. Появиха се нови предизвикателства и заплахи, свързани с борбата за природни ресурси, разпространението на ядрени технологии, техногенни катастрофи. Затова една от нашите главни задачи е събиране на информация не само във военната, военно-политическата и военно-техническата област, но и във военно-икономическата и екологичната сфера. Една от зоните на осо-

бено внимание на ГРУ е разкриването на заплахи за националните интереси и военната сигурност на Русия. Ние не просто трябва да съберем информация, а и да я анализираме, за да разберем какво да докладваме на висшето държавно и военно ръководство.

Все пак е прието да се смята, че военното разузнаване на първо място работи в интересите на армейското ръководство.

Това действително е така. Нашата главна задача е осигуряване на информация за въоръжените сили. ГРУ постоянно насочва в Министерството на отбраната, Генералния щаб и другите органи на военно управление информация за армиите на другите държави, тяхното въоръжение и бойна техника. Освен това ние събираме сведения за оборудването на прилежащите към Русия арени на военни действия. Работим и по други въпроси, които възникват при подготовката на планове за прилагане на въоръжените сили, при строителството и развитието на нашата армия и флота.

Изготвяте ли подобни доклади за президента на страната?

Нека веднага да уточним статута на ГРУ. Главното разузнавателно управление на Генералния щаб представлява орган на външното разузнаване, работещо в интересите на Министерството на отбраната и военната организация на държавата. Затова министърът на отбраната и началникът на Генщоба лично ми поставят задачи за събиране на конкретна информация. Всички задачи се изпълняват в установения срок.

Най-важните документи на ГРУ се насочват към президента на Руската федерация, председателя на правителството и в Съвета за сигурност. Нашата информация се взима под внимание при приемането на решения в областта на външната и военна политика.

Промени ли се географията на вашите интереси?

Това съвсем не е така, защото възможностите на която и да е разузнавателна служба са ограничени. А и няма подобна необходимост – постоянно да си навсякъде.

Още веднъж искам да подчертая, че в ползрението на нашите интереси се намират на първо място райони, от които излизат или могат да излизат заплахи на националните интереси и военната сигурност на Русия. Към тях се отнасят т.нар. „горещи точки“, където действат терористични и екстремистки групировки, райони в кризисно положение, оказващи влияние на международната стабилност и сигурност, както и източници и възможни маршрути на незаконно разпространяване на ядрени материали и компоненти на оръжия за масово поразяване. Вниманието към един или друг район зависи от държавните приоритети на Русия. Поради това периодично се извършва преразпределение на целите на разузнаването в различни райони.

В каква степен ви засегнаха структурните преобразувания, какво представлява сега Главното разузнавателно управление?

Военното разузнаване е сложна структура, която постоянно се усъвършенства. В хода на формиране на новия облик на Въоръжените сили в ГРУ наистина бе проведена реорганизация и определено съкращаване. Тук трябва да се разбере главното: променилата се обстановка в света обективно изискваше корекция на разузнавателните приоритети и механизма на реализирането им.

Към настоящия момент ГРУ притежава в състава си както оперативни, така и технически органи, също и информационно-политически структури и поддържащи подразделения. Бих искал да подчертая, че ГРУ на практика се явява единствената спецслужба в света, която има в структурата си всички известни към настоящия момент видове и направления на разузнаването. При това числеността на централния апарат на ГРУ е несравнимо по-малка от тази на което и да е чуждестранно военно разузнаване. Разбираемо е, че в тези условия успешното решаване на поставените задачи се осигурява преди всичко благодарение на високата професионализъм на разузнавачите. Разбира се, не можем да отречем и важноста на широката употреба във всички разузнавателни органи на съвременни технически средства и най-нови постижения в областта на информационните, телекомуникационните и космическите технологии и иновации.

Ние притежаваме технически възможности да действаме в електромагнитната и космическата сфера. Това позволява получаването на важна информация за обстановката в зоните на въоръжени конфликти и

районите, които представляват интерес за военното разузнаване.

Немога да не попитам и за вашия спецназ. Нали го предадоха на военните окръзи?

Действително, формациите и частите със специално предназначение сега организационно влизат в състава на военните окръзи и флотата, както и във ВДВ. Но те остават важна съставна част от оперативното разузнаване.

Тези подразделения, както и преди, имат висока готовност за решаването на специални задачи. В тях служат отлични подготвени военнослужещи, за които не съществува нищо невъзможно на бойното поле и в дълбокия тил на противника. Мога да кажа, че по своите бойни възможности руският спецназ по нищо не отстъпва на подразделенията със специално предназначение на водещите страни в света. А в някои аспекти дори ги превъзхожда.

Значи, нашите режисьори не преувеличат, когато показват на екрана супермени от спецназа?

Е, не, реалните военни разузнавачи съвсем не приличат на бячите в киното. Даже в спецназа на ГРУ няма едрогабаритни мускулисти мъже. С подобно телосложение би им било трудно да извършват продължителни преходи и максимално секретно да решават поставените задачи.

Трябва да стане ясно, че в състава на ГРУ и военното разузнаване като цяло, влизат различни органи и структури. Затова няма единен стереотип на военния разузнавач. Все пак мога да посоча някои основни черти, характерни за хората, които служат или работят в нашите органи и подразделения. На първо място това са патриоти, хора с високо чувство на отговорност, способни да изпълняват поставените задачи при всякакви условия, в това число и с риск за живота. Военните разузнавачи се отличават с висок професионализъм, развито мислене, широк кръгозор. На практика всички военни разузнавачи владеят няколко чужди езика. Те използват в работата си съвременни информационни технологии. Ние имаме много кандидати и доктори на науките.

И, разбира се, за успешна работа в ГРУ е необходима добра психо-емоционална устойчивост, високо ниво на физическа подготовка.

Следите ли тенденциите на световния пазар на оръжието?

ГРУ активно работи в това направление. Нашите специалисти анализират и подготвят материали, представящи основните тенденции в развитието на армиите на другите държави, тяхното екипиране с бойна техника от нови поколения, технологическите постижения в чужбина, създаването на принципно нови системи на въоръжение. Ние насочваме тази информация към ръководството на Министерството на отбраната и Генералния щаб, в научноизследователските учредения и съответните предприятия от отбранително-промишления комплекс. ГРУ може да даде разгърната характеристика на всеки един чуждестранен образец, оръжейна система или оборудване и да направи сравнение с руските разработки.

СЪБЕСЕДНИК

АЛЕКСЕЙ ВЕНЕДИКТОВ

„Ехо“ за тези, които чуват

ПРЕДИ ДВАДЕСЕТ И ЕДНА ГОДИНИ ЗА ПЪРВИ ПЪТ ИЗЛИЗА В ЕФИР НОВА РАДИОСТАНЦИЯ, НАРЕЧЕНА „ЕХОТО НА МОСКВА“. ТЯ ВЕДНАГА СТАНА ЛИДЕР

Известните коридори на радиостанцията са украсени със снимките на всички хора, които са го посещавали. А това е... портретът на главния редактор Алексей Венедиктов! Изненадахте ли се!

На въпроса „Самоутвърждавате ли се?“, Алексей Алексеевич се съгласява и обяснява, че всяко СМИ трябва бъде персонализирано. А щом това е така, то всички въпроси, отнасящи се до „Ехото“, трябва да бъдат задавани на него.

Кога ще ви закрият?

Защо трябва да ни затварят? Нашата работа върви успешно, носи доходи, ние сме популярни, цитират ни, не нарушаваме законите, печелим делата, които понякога се повдигат.

Защото сте опозиционери и говорите в ефир неща, които няма да чуеш от друг.

Ние не сме опозиция!

А какво тогава ще отговорите на онези, които казват, че за да се създаде илюзията че в страната ни има свобода на словото, съществува определен кръг СМИ, сред които е и „Ехото на Москва“, които може да казват неща, които не са позволени на други.

Това лято заминах за Грузия за да взема интервю от президента Михаил Саакашвили, който представи своето виждане по проблемите между нашите страни, своята гледна точка по отношение на войната отпреди три години. Това предизвика голямо неудоволствие сред руския политически елит – самият факт на поява на интервю на господин Саакашвили в медия с репутация. Каква обаче беше реакцията на висшата руска власт? Тя в лицето на президента на Руската федерация взе решение да даде интервю на „Ехото на Москва“ по същата тема. Това е нормално! Никой не ни е затварял, никой не ни е викал „махнете това от сайта“. Ние се занимавахме с това интервю около пет седмици. Съгласувахме графика и времето на пристигане. Нека да припомним, че аз взех интервю не само от Саакашвили, но и от грузинската опозиция, което никак не се хареса на президента на Грузия.

Как избирате най-главното?

При нас на ден правим седем събрания, от ранно утро до късна вечер. Има централно събрание, на което изготвяме голямата програма новини. Ние

живеем в информационно поле. Например, случи се трагедията с Як-42. Той падна и целият ден беше „зачеркнат“. Какви други новини? Спомням си за една забележителна история, когато за ден преди дефолта през 1998 г. ми звъннаха хора, които имаха отношение към случващото се, и ми казаха: „Утре в 12.00 ще има важно икономическо решение“. Какво – не стана ясно. Тогава ние намерихме Джордж Сорос в Ню Йорк, запазахме студио за 4 часа сутринта (по тяхно време), и той се съгласи. Когато съобщиха решението за дефолта, ние веднага включихме Сорос.

Какво правите, ако някой се оплаква от ваши сътрудници?

Всеки път разглеждам подробно тези жалби. Но вътре, в колектива. Ако се оплакват в публичната сфера, то както се казва, „защитавам с гърдите си“ нашите, както между впрочем това стана с Владимир Путин през 2008 г. По закона за СМИ за всичко, което прави медията, отговаря главният редактор. Когато на премиера беше доложено какво сме били казали тогава в „Ехото“, което не му се хареса, той ми каза буквално следната фраза: аз не ща да знам никой от вашите (макар това да не е така), вие лично отговаряте за случващото се във вашата радиостанция. Абсолютно правилна позиция. С какво гарантирам? С работното си място!

Днес „Ехото на Москва“ може да се гледа (има се предвид „Ехо ТВ“ – бел. С. А.), да се слуша, да

Вестниците за радиото

„Ехото на Москва“ е първото сред най-добрите

По данни на изследователската компания КОМКОН „Ехото на Москва“ е излязла на първо място в рейтинга на московските радиостанции. Общият брой на ежедневните слушатели на „Ехото“ достига около 1 милион, което надвишава ежедневните аудитори на всички и информационни, и музикални радиостанции на Москва.

Радиостанцията „Ехото на Москва“ в Киров получи първо място в номинацията за ежедневно информационно предаване. Наградата беше връчена в ра-

ДОСНЕ

Алексей Венедиктов е роден на 18 декември 1955 г. в Москва. Завършва училище със задълбочено изучаване на френски език, постъпва във вечерното отделение на историческия факултет към Московския педагогически институт. От 1978 г. в течение на 20 години Венедиктов работи като учител по история, като 19 от тях – в московското училище № 875. Удостоен е със званието „Отличник на народното образование на Русия“. Според личното признание на Венедиктов, опитът му на преподавател е изиграл съществена роля в израстването му до „еден от най-добрите интервюиращи в електронните медии“. През 1990 г. е основана радиостанцията „Ехото на Москва“. През същата година Венедиктов е поканен от създателите, неговите приятели Сергей Корзун и Сергей Бунтман. Той започва от длъжността наблюдател на пресата и кореспондент, след това става наблюдател, а през февруари 1998 г. Венедиктов е избран за главен редактор на „Ехото на Москва“.

„Ние сме успешни, ние сме печеливши, ние сме популярни, нас ни цитират, ние не нарушаваме законите, ние печелим делата“

ките на фестивала на информационните програми „Заедно Радио“ в Приволжския федерален окръг.

„Ехото на Перм“ на свой ред беше удостоено с първо място на право в две номинации – „Токшоу“ и „Репортаж“. Фестивалът се проведе тези почивни дни в Казан.

Алексей Венедиктов ще ръководи още три години радиостанцията „Ехото на Москва“

Той беше утвърден в качеството на главен редактор от Съвета на директорите на „Ехото“. Решението не беше единодушно, тъй като самият Венедиктов се въздържа

СНИМКАТАР-ТАСС

се чете. По повод на последното – много хора се оплакват в интернет, че не им харесва новият ви сайт.

А пък в същото време ръстът на посещаемостта е много голям!

От професионална гледна точка – усвоихте ли мултимедийната журналистика? Подготвяте ли кадри, които да могат и да работят в радиото и телевизията? Или все пак ги разграничавате?

Що се отнася до „писане“, не съм готов да отговоря, защото, на практика, в електронните медии – радио и телевизия – речта се построява по друг начин. По повод на телевизията и радиото... Разбира се, че ние сме радио! Не телевизия! Сайтът, разбира се, продължава да се развива и при това много добре. Аз съм изключително доволен от него. Най-главното е, че сайтът на „Ехото...“ също е отражение на нашата концепция за платформата за дискусии. Всеки наш материал – новина, интервю, блог, видео – всичко се обсъжда. С това са свързани голямо количество забавни случки. Например, дълго време ние водихме преговори с посланика на САЩ за това той да започне блог на сайта на „Ехото“. Неговата пресслужба ми казваше да погледна какво пишват нашите ползватели. Аз им отвързвах, че хората имат право. Те: „У нас в САЩ за подобно нещо отдавна да бяха взели мерки“. Аз: „Вижте, първо на първо, ние не сме в САЩ, а в Русия. Тук имаме наши си закони. Второ, ако посланикът е готов да рискува и да чете тези коментари... Там има много безобразия, но и много точни доводи“. И той рискува! Трябва да кажа, че се от-

насям с уважение към г-н Байърли, който води свой блог на нашия сайт.

Предполагам, че не всички биха се справили на вашето ниво. Понякога при вас в студиото идва човек и като започнат да го атакуват, той просто няма какво да им отвърне.

Проблемът ни е в това, че за последните 10 години се изгуби или се понижи нивото на политическата дискусия. Ние с труд набираме хора за програмата „Клинч“, където се води спор по същество. Пълно отсъствие на аргументи, повсеместно фалшифициране, хората идват неподготвени, привеждат много несъществуващи факти. Това вече не е интересно. Просто да покрещиш – за това, вероятно, стават и други радиостанции, в Москва те са 55. Но ние сме вече в положението, когато можем сами да подбирате какво ни допада и какво не. Затова нашите слушатели гласуват чрез включване на радиото. Това ни се струва изключително важен за нас факт, че ние се опитваме да поддържаме аргументирана левта, макар не всичко да зависи от нас. Да, може и глас да повишим, но за един мотивиран разговор. Аз обяснявам на своите водещи, че ако човек каже, че Слънцето се върти около Земята, то нека да обясни защо. Не трябва да се спори с него, нека да покаже пътя, по който е стигнал до това. Може би някои слушатели ще го подкрепят? Мотивацията е нашата главна задача сега.

Като слушам „Ехото на Москва“, че даже и като разговорям с вас, започвам да се разгорещявам именно заради постоян-

ната емоция, която бушува във вас. Мога да слушам „Ехото...“ само в събота и неделя. Тогава върви просветителският блок, тогава води своята програма Марина Корольова, която говори спокойно, Ксения Лариона, макар че и при нея се стига до виковете.

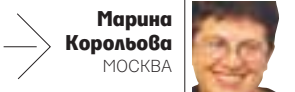
Аз си представям радиото като голям хипермаркет. Ние имаме отдел, където се продава вегетарианска храна, а има и отдел с кърваво месо. На едни стелажки има алкохол, на други – спортни стоки. Всеки слушател влиза и взема това, което иска. Ние не правим тясноспециализиран търговски обект. Ние не натрапваме само спортни стоки. Макар че предлагаме и такива. Ето, вие слушате „Ехото...“ през почивните дни. Действително, аз много се гордея с нашите образователни програми, смятам, че в Русия просто няма друг подобен просветителски блок. Това са програми за цялото семейство. Но това също е „Ехото на Москва“. Просто сте влезли през входа и сте завели надясно. Друг пък влиза и отива наляво. Мога да кажа, че, условно казано, през почивните дни в 10 сутринта само в Москва ни слушат 184 хиляди души, а в делнични дни – 200 хиляди. Приблизително поравно. Това са хора, които се откриват в една или друга част от радиостанцията. Някой слуша само сатирика Шендерович. Даже идва за един час в неделя само заради него. А друг – заради „православния журналист“ Максим Шевченко. В същия ден, два часа по-късно. Заповядайте, ето доматче, ето краставица, а за вас – чушница. Това е! Именно това е правото на избор.

Беседата води
Сусанна Алперина

ОТКРИТ УРОК

Фашизъм

Марина Корольова
МОСКВА

Това е ужасна дума – фашизъм. Зад тази дума стоят милиони и милиони погубени животи. Ясно е защо е

така – фашизмът е тоталитарен репресивен режим, диктатура, насочена към потискане на прогресивните обществени движения, към унищожаване на всяка форма на демокрация, към утвърждаване на ксенофобията. Това е речниковото определение. Ако говорим за режим, то съгласете се, това е на второ място. На първо място – това е идеология, идеология на войнстваш расизъм, безпощаден антисемитизъм и шовинизъм. Разбира се, ние, както никой

друг, помним къде и кога тази идеология достига апогея си: Германия, 30-40-те години на ХХ век. Думата обаче е италианска, а ако трябва да сме съвсем точни – латинска. Да-да, и ако някой си мисли, че фашизъм е немска дума, то той силно се заблуждава. Корените на “фашизма” трябва да търсим не къде да е, а в древния Рим. В древността, когато е нямало нито фотоапарати, нито телевизия, нито интернет, отличителните знаци са играели особена роля – как иначе ще

разберете, че пред вас стоят управници, началници, вождове? Никой не ги е познавал по лице. Друга работа е, когато най-важните чиновници на Рим са се появявали пред хората в съпровод от млади чиновници, които са носели на раменете си наръч пръчки, завързани с ярка червена лента. А по средата – брадва... Да, брадва, при това острието и винаги е било насочено напред и веднага се е набивало в очи. Пръчките са означавали правото да накажат човек с те-

лесно наказание, а наострена брадва – правото да лишат човек от живот. Червената лента е означавала, ясно е, кръв. Това се е наричало фасция (от латински fascis – наръч, сноп). А сега да се пренесем до Италия през 1919 г. Бившият социалист Бенито Мусолини започва да формира нова партия със силна антикомунистическа платформа, с автократично правителство. В качество на символ той заимства древните фасции – същите тези, които в

съзнанието на хората са се асоциирали с властта и наказване на онези, които не се подчиняват на властта. Той нарича своето движение... фасцимо. В другите езици тази дума се превръща във фашизъм. Мусолини идва на власт в Италия през 1922 г. В други страни групи, аналогични на тази на Мусолини, започват да управляват през двадесетте-тридесетте години. Няма нужда да обясняваме какво те носят със себе си: смърт, смърт и пак смърт.

Сканди Проверете речниковия си запас

1 УХОД СВЕТИЛА
2 ТАТЯРОВА НА БУКЕ
3 МАГАЗИН, ТРГУЮЩИЙ «ЗДОРОВЬЕМ»
4 ДАМА ПОД РАСКРЫТЫМ КУПОЛОМ
5 ШАМАНСКОГО, С ШАЛОМ ВЗЛЕТЕВШАЯ И СТОЯТЬ ЖЕ МПОВЕРНО НЕСУЩАЯЩАЯ... ВОТ ИЗРУЧКА КАРТИНА ЛЮБИМ»
6 СЫН САКСОНСКОГО ПАСТОРА, ЗНАМИТЫЙ СВОИМИ КНИЖКАМИ О БРАТЬЯХ НАШИХ МЕНЬШИХ
7 ЖИТЕЛЬ «ЗЕЛЕНОГО КОНТИНЕНТА»
8 МЕРА КОМПЬЮТЕРНОЙ ИНФОРМАЦИИ
9 КЛАДОВКА В АВТОМОБИЛЕ
10 ПАТРОН, НО НЕ ГОЛУБ
11 ЧТО МОГУТ СКОПИТЬ ЗЕМУ ЗА ПРИБЛИЖИТЕЛЬНО ПОВЕДЕНИЕ?
12 ВЛАДЫКА РАЯ
13 НАЛИТОК ИЗ ОТРУБЕЙ У РУМЫН
14 БОЛЕЕ ШЕСТИСОТ РАЗНЫХ ПРИРОДНЫХ КОМПОНЕНТОВ СОЗДАЮТ НЕПОВТОРИМЫЙ... КОЖЕ
15 МАЛАЯ ТЩЕРА
16 БЕЗТОРЖИМА НА «ЮЖЕ»
17 СОЛДНАЯ ПРИБЫЛЬ
18 ЦЕНТР ПОМОЩИ ВСЕМ ЖИТЕЛЯМ
19 «САМЫЙ БОГАТЫЙ ФОРТ В ШТАТАХ»
20 СУПРУГА БИБЛЕЙСКОГО АБРААМА, ПОПАВШАЯ В ПЛЕН К ЕГИПЕТСКОМУ ФАРАОНУ
21 КАКАЯ ПТИЦА НАЗВАНА В ЧЕСТЬ МНОГОГЛАЗОГО ВЕЛИКАНА?
22 «АНГЕЛ ЛЮБИМ»
23 САМАЯ АЗАРТАЯ ПЬЕСА НИКОЛАЯ ГОГОЛЯ
24 ВЛАДИСЛАВ ХОДАСЕВИЧ СЧИТАЛ СЕБЯ СЕРДЦЕДОМ И ШУТНИКОМ. КУМ ЕЩЕ?
25 ИНТЕРЬЕРА С ПИКСЕЛ НА ПЛЕЧЕ
26 ОНА РАСТЕТ «ТЕПЛЕЙ РАДИ»
27 ПРОСТЕКАЯ ГАУЛТВАХА
28 АВТО ДЛЯ «НОВЫХ РУССОВ»
29 «НАБАДКА» НА ПЕРЛОМ
30 ВЫСОКОКАРНОЕ ЗНАМЯ

ОТГОВОРИ

1. Уход за волосами. 2. Татьяна Буланова. 3. Магазин «Здоровье». 4. Дамы в куполообразных шляпах. 5. Шаманская палочка. 6. Сын пастора, знаменитый своими книжками о братьях наших меньших. 7. Житель Зеленого континента. 8. Мерцающая информация. 9. Кладовка в автомобиле. 10. Патрон, но не голуб. 11. Что могут скопить землю за приближенное поведение? 12. Владыка Рая. 13. Налиток из отрубей у румын. 14. Более шестисот разных природных компонентов создают неповторимый... Коже. 15. Малая Тщера. 16. Безторжима на Юже. 17. Солдная прибыль. 18. Центр помощи всем жителям. 19. Самый богатый форт в штатах. 20. Супруга библейского Абраама, попавшая в плен к египетскому фараону. 21. Кака я птица названа в честь многоглазого великана? 22. Ангел Любим. 23. Самая азартная пьеса Николая Гоголя. 24. Владислав Ходасевич считал себя сердцедом и шутиком. Кум еще? 25. Интерьер с пикселем на плече. 26. Она растет теплей ради. 27. Простекая гаултаха. 28. Авто для новых русских. 29. Набадка на перлом. 30. Высококарное знамя.

Избрани стихове от руски поети

Вера Полозкова е на 22 години, тя е едновременно в Москва, Киев и по целия свят като декламатора стихотворения в кафе Arte F.A.Q. По образование Вера е журналист, а нейният

онлайн дневник е следен от близо десет хиляди читатели. От няколко години Вера, по-известна като vego4ka, декламира стихове от страниците на своя интернет-дневник.

ВЕРА ПОЛОЗКОВА

Обыкновенна с каждой из сторон
И заурядна, как трава у дома:
Не записала модного альбома
И не похожа на Шарлиз Терон.
Не лесбиянка. Не брала Берлин.
Не вундеркинд. Не дочь миллиардера.
Не чемпионка мира, не Венера
И никогда не пела с группой "Сплин".
Не Мать Тереза, не Мари Кюри.
И "Оскар" вряд ли светит, что обидно.
Зато мне из окна весь Кремль видно
И рост мой метр восемьдесят три.
И, если интуиция не врёт,
Назло всем ураганам и лавинам
Моим стихам, как драгоценным винам,
Настанет свой черед.
***
Губы плава в такой ухмылке,

Вера Полозкова

Что на зависть и королю,
Он наколет на кончик вилки
Мое трепетное "люблю".
И с лукавством в медовый взоре
Вкус божественным наречет.
И графу о моем позоре
Ему тоже запишут в счет.

АНЕКДОТИ ОТ МОСКВА

Сколько живу, не могу понять двух вещей: откуда пыль берется и куда деньги деваются.
Странности русского языка: девичник – женская вечеринка, а бабник – любвеобильный мужчина.
На склоне горы стоит чабан в бурке и папахе. Звенящая тишина. Бараны вместе с пастухом смотрят на горы, за которыми вот-вот встанет солнце. Неожиданно у пастуха звонит сотовый телефон. Он вынимает его из бурки. Все бараны по-

вернулись и смотрят теперь на него.
Чабан с превосходством: – Это меня...
Во время дуэли Пушкин получил тяжелое ранение в живот, а Дантес – касательное ранение в руку. Если бы это случилось сейчас, наша медицина смогла бы не только спасти великого поэта, но и залечить француза до смерти.
Левша – первый русский нанотехнолог...

Руска кухня Домати с картофи (старинна рецепта)

Древноруската кухня, която започва да се развива от IX-X в., достига най-голям разцвет през XV—XVI в. В началото на този период се появява руският хляб от кисело ръжено тесто – този некоронован цар на руската трапеза, без който и сега не можем да си представим националното меню, а също така възникват и различни тестени изделия като сайки,

баранки, сочни, блини, оладии, пироги и др. Популярни са и зеленчуците, въпреки че асортиментът им не се е отличавал с разнообразие: лук, кръмно цвекло, червено цвекло, ряпа... Други зеленчуци, като картофите и домати, се появяват къде-къде по-късно, като отначало са били внасяни от далечни страни от търговци.

Ще са ни нужни:
домати 5-6, картофи 5-6 бр, брашно 1/2 ч.ч., краве масло 50 г, сметанов сос с зъби 1 ч.ч. сол, смлян черен пипер на вкус.
Начин на приготвяне:
Почистете домати, разрежете на половина и махнете частично семената. Най-добре е да избере домати, в които има малко семена. Посолете подготвените домати, овалайте ги в брашно

и ги изпържете в масло в нагорещ тиган. Пържете домати, като ги сложите на тигана с разреза надолу, а след това ги обърнете. Наредете домати в кръг по краищата на чинията за сервиране, по средата сложете цели сварени горещи картофи и полейте всичко със соса. Преди сервиране наръсете със зелени подправки.

СНИМКА: ФОТОПЕДА

Готвач Юс

Руската бойна система **Необходима е само половин година, за да се превърнеш в безстрашен супербоец**

Невъоръжен и много опасен

За всеки желаещ трябва да станат достъпни секретните методи, позволяващи у всеки човек да бъдат събудени скрити възможности, да повярва в собствените си сили.

СЕРГЕЙ ПТИЧНИН
 РУСИЯ И БЪЛГАРИЯ

Именно в това бяха убедени неотдавнашните гости в редакцията – водещи специалисти по психо-физиологическа подготовка, разработили уникални обучаващи методики и бивши преподаватели в един от тайните центрове за бойна подготовка.

Как трябва да се подготвя боец на XXI век? За това нещо сериозно са се замислили в нашата страна още през 80-те години. Възможно ли е обикновен курсант от военното училище, и дори войник, да бъде възпитан не с "щик", даже високотехнологичен, а като разсъждаващ професионалист? При това, способен мигновено да прецени в екстремална ситуация всички възможни опасности и да избере единствено правилния ход, който води до победа.

С решаването на тази задача се ангажирали сериозни академични институции. Резултатите били обнадеждаващи. Генералният щаб създаде поделение 10003, командван от Алексей Савин. Сред множеството задачи, които решавало това подразделение, било и внедряването в армията на прогресивни обучаващи методики.

Във всички страни към нововъведения от този род най-чувствителни са специалните служби, като при това традиционно всичко се засекретява.

Центърът за специална бойна подготовка бил създаден в един от южните региони на Русия. Там бил сформирани уникален колектив от преподаватели под ръководството на полковник Сергей Вишневецки. Те не само успели да внедрят методиките, препоръчани от генерал Савин, но и провели огромна научноизследователска работа, която в крайна сметка се оформила във вид на съвършено нова система за подготовка на бойците. Нарекли я СБОР – руска бойна система.

Из историята на ръкопашния бой

Изкуството на ръкопашната схватка е старо, колкото историята на войните. Стара Русия също не е изключение. Древни източници говорят за наличието на борба, с използване на различни удари и единоборство с оръжие. Например юмручните и боевите с тояга са се провеждали за увеселение. От "ловците" сформирали два вражески лагера и по даден сигнал започвал боя. "Стеночный бой" („Стенен бой“) се провеждал по други правила, в него присъства елемент на колективна взаимопомощ. В древните времена е съществувал и съдебен двубой – "Божи съд". Схватката протичала без каквито и да било правила... Казаците са имали особен подход към ръкопашния бой. Техните основни оръжия били маневрата и стрелбата, създаващи ефекта на изненадата.

И в това няма никакъв псевдопатриотизъм, тъй като над създаването на системата са работили хора от най-различни националности и героизповедания. Просто съществува такова историческо понятие като "Руски войн". И в не чак толкова далечни времена напълно спокойно руски войни можело да се нарекат и башкирецът, и татаринът, и немецът, и шведът, и етническият жител на Кавказ. Какво са създали в центъра със специално предназначение и какво бе показано в нашата редакция? Преди всичко това е уникална система за близък бой, когато човек без оръжие влиза в двубой въоръжен до зъби "супермен", и го побеждава. А също така и уменията да се оцелява и в най-екстремалната ситуация. Минали години, решено

било в рамките на допустимото да се разсекрети антологията на руската бойна система. Така се появила книгата СБОР. Автори: Владимир Данилов и Вячеслав Дмитриев. Данилов е полковник от запаса, а Дмитриев – това е псевдонимът на действващ офицер от ФСБ.

Вячеслав Звонников, полковник от запаса от медицинските служби, водещ специалист по психо-физиологична подготовка, който присъстваше на нашата среща в редакцията с групата преподаватели и випусници от специализирания център, каза: - Днес при бойната подготовка забравиха за хората. Говори се за нови поколения оръжия. Кой ще управлява всичко това? Човекът! А фактически нашият метод на преподаване е: сечиколи, без да мислиш. На площадката в редакцията за първи път бе демонстрирано как трябва да бъдат подготвяни професионалистите на XXI век. Става дума не само за подготовката на бойците, а и за подготовката на добри специалисти от която и да е сфера на дейност.

В думата "бойна" от създавателите е вложен философски смисъл. Един от основните закони на философията – единство и борба на противоположностите, говори за борба. Като квинтесенция на борбата може да се определи боят. Системата разглежда процесите от гледна точка на борбата и постигането на победа по най-изгодния начин.

В думата "руска" е заложен териториално-патриотичен, а не национален смисъл. Колективът, който се е трудил за създа-

Нарекли я СБОР – руска бойна система. И в това няма никакъв псевдопатриотизъм, тъй като над създаването ѝ са работили хора от най-различни националности и вери

ването на системата, е руски по манталитет. Той е използвал историческата приемственост и бойния опит на народите, населяващи територията на съвременна Русия, и които са "се печели" на един международен огън на границата на дивото поле и гората.

СБОР е съвкупност от рационални психологически и биомеханични алгоритми за действие в критични ситуации, обединени от целта за постигане на максимален резултат с

минимални физически, психически и материални загуби.

Ако говорим в по-тесния, приложния смисъл, СБОР е комплексно образование, което позволява да се избегне огневия или ръкопашния контакт, да се влиза в него и да се излиза победител, или при необходимост той да бъде прекратен в изгоден момент с взаимно приемливи условия.

Пълнотата на системата се проявява чрез връзките, които позволяват от едни действия да се премине към други. От избягване на конфликта към защита, след това към нападение или прекратяване на схватката. По мощност на въздействие – от разговора до въздействие с части на тялото, подръчни средства, пробождащи и режещи предмети и, най-накрая, стрелково оръжие.

В заключение един съвет от инструкторите от СБОР:

Страхът може да бъде преодолян по два начина. Първият, това е потискане на животинския инстинкт за самосъхранение с логиката на разума. Вторият път е отстраняване на страха чрез изключване на съзнанието и преминаване към действия на "автопилот". В този случай безсъзнателната сфера на психиката, тренирана по съответния начин, въобще "не вижда" заплахата от гибел и затова "не се страхува". В идеалния случай тези два пътя трябва да бъдат синтезирани. Когато мозъкът не е претоварен с детайлно обмисляне на доведените до автоматично действие постъпки, а е освободен за логическа преценка на ситуацията като цяло, тогава се вземат правилни решения, а действията стават свободни, леки и уверени. Автоматизираните действия при боя изискват предварително тренирани определени "клишета" (матрици) от движения. Всеки трениран човек може да изпълнява тези клишета практически мигновено. Изводът е: тренирайте!

За да се усложни максимално ситуацията на единия от съперниците, преди боя са му завързани очите...

СНИМКА: «РГ»

РУСИЯ И БЪЛГАРИЯ – Е СЪВМЕСТЕН ПРОЕКТ МЕЖДУ В. "ДУМА" И В. "РОССИЙСКАЯ ГАЗЕТА". СТРАНИЦАТА В ИНТЕРНЕТ Е: WWW.RG.RU, WWW.RBTH.RU. Е-МАЙЛ: BG@RBTH.RU; ТЕЛ./ФАКС: +7 (495) 775 3114. АДРЕС: УЛ. ПРАВДА 24, СГРАДА 4, МОСКВА, РУСИЯ 125 993 РЪКОВОДИТЕЛИ НА ПРОЕКТА: ЕВГЕНИЙ АБОВ (РУСИЯ) И ЮРИЙ БОРИСОВ (БЪЛГАРИЯ). РЕДАКТОРИ НА ПРОЕКТА: ЮРИЙ СОВЦОВ (РУСИЯ) И ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ (БЪЛГАРИЯ). Е-РАПЕР ВЕРСИЯ НА ПРИЛОЖЕНИЕТО СЕ НАМИРА НА: WWW.RBTH.RU РЕКЛАМА: МОСКВА – ЮЛИЯ ГОЛИКОВА GOLIKOVA@RG.RU; СОФИЯ – ДЕЯ ЙОРДАНОВА PR@DUMA.BG. ©2011, "РОССИЙСКАЯ ГАЗЕТА" АД. АЛЕКСАНДЪР ГОРБЕНКО – ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РЕДАКЦИОННИЯ СЪВЕТ. ПАВЕЛ НЕГОИЦА – ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР. ВЛАДИСЛАВ ФРОНИН – ГЛАВЕН РЕДАКТОР. ВСИЧКИ ПРАВА ЗАПАЗЕНИ. ПОТРЕБИТЕЛИТЕ ИМАТ ПРАВО ДА СВАЛЯТ И ПРЕПЕЧАТВАТ СЪДЪРЖАНИЕТО НА ТОЗИ САЙТ ЕДИНСТВЕНО ЗА ЛИЧНИ И НЕТЪРГОВСКИ ЦЕЛИ. ПУБЛИКУВАНЕТО ИЛИ РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА КАКВОТО И ДА БИЛО СЪДЪРЖАНИЕ ОТ САЙТА Е СТРОГО ЗАБРАНЕНО БЕЗ ПРЕВАРИТЕЛНО ИЗРИЧНО ПИСМЕНО СЪГЛАСИЕ ОТ "РОССИЙСКАЯ ГАЗЕТА". ИЗДАНИЕТО НЕ НОСИ ОТГОВОРНОСТ ЗА НЕПОИСКАНИ РЪКОПИСИ И ФОТОГРАФИИ. "РУСИЯ И БЪЛГАРИЯ" СЕ НАДЯВА ДА ПОСЛУЖИ НА СВОИТЕ ЧИТАТЕЛИ КАТО ЦЕНЕН ИЗТОЧНИК. НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПО-ДОБРОТО РАЗБИРАНЕ НА РУСИЯ. Е-МАЙЛ: BG@RBTH.RU ФАКС: +359 (2) 4894313

Забравили сме да ви разкажем нещо интересно? Споделете с нас!

bg@rbth.ru

От кои руснаци трябва да се пазят руснаците

В СЛЕДВАЩИЯ БРОЙ

Декември 8

Лесен достъп до електронното съдържание

rbth.ru/e-paper

За реклама в изданието търсете:

В Москва
sales@rbth.ru
 тел. +7 (495) 775 3114
 факс +7 (495) 988 9213

В София Дея Йорданова
pr@duma.bg
 тел. +359 (2) 970 52 07